

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове на гл. ас. д-р Албена Крумова
участник в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“
по професионално направление 3.2. Психология /Възрастова и педагогическа
психология – педагогическа психология/
Конкурсът е обявен от СУ „Св. Климент Охридски“,
в „Държавен вестник“, брой 83 от 17.10.2017г.

Рецензент:

Милена Митева Мутафчиева

доцент по професионално направление 3.2. Психология (Психология на
развитието)

доктор по психология

Департамент „Когнитивна наука и психология“

Нов български университет

гр. София, март, 2018г.

1. Преглед и оценка на хабилитационния труд

Албена Крумова участва в конкурса с два монографични труда – един основен със заглавие „Психология на образованието – един съвременен поглед“, издаден от ЕСВЕС през 2017г. и един допълнителен със заглавие „Абнормно детско развитие и поведение“, издаден от ЕСВЕС през 2015г.

Основният монографичен труд е с обем от 404 страници и в резултат на направения литературен анализ авторката подчертава необходимостта от:

- радикални преобразования в сферата на образованието, които да отговарят на съвременните технологични постижения;
- по-пълноценна и ясна връзка между психологията и образователните практики, които да отразяват характеристиките на съвременната личност, необходимостта от дистанционно обучение и спецификата на учебния процес във виртуални класни стаи и платформи за електронно обучение;
- създаване на нова визия на педагогическата психология, която да включва различен поглед върху класната стая не само като място за обучение, но и като изискваща мениджърски умения от страна на учителите за своето управление.

Книгата е структурирана в седем глави с предговор. Използваният брой източници е впечатляващ – повече от 600, като всички са на английски език и около 110 от тях са публикувани след 2010г.

В първата глава са описани историята на педагогическата психология, нейните основни принципи, изследователските методи в психологията, както и ключовите характеристики на добрия учител и етапите на професионалното му развитие. Втората глава представя класическите теории за когнитивно развитие на Жан Пиаже и Лев Виготски. Тук бих си позволила една малка препоръка. Областта на когнитивното развитие е изключително бързо развиваща се през последните 30 години и мисля, че би било много полезно, ако в подобни публикации намерят място и по-съвременни подходи като информационния подход и модуларните теории. Трета глава анализира конструи от областта на моралното, социалното развитие и развитието на Аз-а, които са поставени в контекста на отдавна наболелия обществен проблем за агресията в училище. Глава четири представя основните подходи към ученето както и някои

класически модели за паметта като този на Atkinson и Shiffrin, Sternberg и Baddeley. В пета глава се разглежда мотивацията на учениците, теоретичните подходи за нейното обяснение, описани са афектите и по-специално училищната тревожност и как тя влияе на академичните постижения. В глава шест е обобщена информация за индивидуалните различия и какви са техните последици върху образованието. Седма глава разглежда управлението на класната стая и ефективните техники на преподаване. Описани са методите на оценяване и начини за справяне с проблемно поведение в училище.

Книгата представлява впечатляващо обобщение на голяма част от класическите и част от съвременните теории в психологията. Мога да твърдя, че тя може да служи както на студенти и преподаватели, които работят в областта на педагогическата психология, така и като наръчник по обща психология, защото са засегнати основни въпроси не само от образованието, но от психологията като цяло.

Втората монография „Абнормно детско развитие и поведение“ е в размер от 312 страници и е структурирана в шест глави. В нея е дефинирано абнормното поведение, представени са основните концепции за развитието, разгледани от клиничната перспектива и фокусирани върху отделните етапи на развитие. В допълнение са представени методите за оценяване, диагностициране и терапия в детска и юношеска възраст, описани са тревожните разстройства, разстройствата на настроението и проблеми като хиперактивност и дефицит на вниманието, аутизъм, интелектуални затруднения и специфични потребности в ученето.

Монографията представлява много задълбочено изследване на различните области на развитие в детска и юношеска възраст, представени от гледна точка на клиничната диагностика и практика. Смятам, че тя представлява научно обосновано ръководство за работа в клиничната практика, което е много полезно за специалистите в областта на детската психология.

По всичко личи, че Албена Крумова е компетентен учен и изследовател не само в областта на педагогическата психология, но и в по-широкия контекст на развитието и ученето.

2. Оценка на останалите приложения към конкурса публикации

Извън двете монографии, Албена Крумова участва в конкурса с 11 статии на български език, публикувани в списания в периода от 2014 до 2018 г. В обобщение приносите на кандидата могат да структурират в две основни посоки:

- **Осъвременяване на преподаването и управлението на класната стая**

На тази тема са посветени 6 от публикациите. В тях се поставят важни въпроси като индивидуалните различия на учениците, разгледани през призмата на когнитивните стилове на учене, проблемното поведение в училище и справянето с него, управлението на класната стая и създаването на иновативна среда, която да стимулира креативността, учителските и родителските стилове и връзката между тях, както и въпросите за партньорството между родители и учители.

- **Обобщение и анализ на основни подходи в развитието**

На този въпрос са посветени общо 5 публикации, които поставят и анализират класически дебати в областта на развитието като влиянието на средата и наследствеността, стабилност или непрекъснатост в развитието, влиянието на опита. Друг фокус на публикациите са теориите за емоционално и социално развитие и по-специално темата за формирането на привързаността и нейните видове. Обсъждани са и кризите на средната възраст и стратегиите за справяне с тях.

Искам да отбележа, че ясно личат усилията на Албена Крумова да направи връзка между съвременните психологически теории и изследвания и образователната система, което е достойно за уважение. Всички специалисти са единодушни, че подобна реформа е необходима и тя трябва да се съобрази с постиженията на науката и технологиите в днешно време.

3. Цитиране от други автори

Според приложената от автора справка, за периода публикацииите на Албена Крумова имат 2 цитирания в Web of Science, 2 цитирания според Google Наука и една индексирана публикация в Central and Eastern European Online Library. Общият брой на цитиранията според различните търсачки е 2.

4. Заключение

Въз основа на обективните доказателства се вижда, че д-р Албена Крумова е специалист с ясно място в областта на съвременната педагогическа психология. Нейните приноси в осъвременяване на системата на образование и съобразяването ѝ с технологичните постижения на сегашното време са достойни за признание.

Въз основа на представените публикации на кандидата в конкурса, **мога убедено да препоръчам д-р Албена Крумова за присъждане на академична длъжност „доцент“.**

Дата: 15.03.2018 г.

гр. София

Подпис:

(доц. д-р Милена Мутафчиева)